

OBRRTNIK

Glasilno Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“ (Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15. Naročnina znaša: za celo leto . . . . 30.— Din za pol leta . . . . 15.— „ posamezna številka . . . 1.50 „

V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!

Uredništvo: Ljubljana, Boršnikov trg 1. — Odgovorni urednik dipl. teh. A. Kunstler. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankirani dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto I.

Ljubljana, dne 19. avgusta 1932.

Štev. 11.

Obrtništvo naj govori

na zborovanju 4. septembra 1932.

Društvo Jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino si je štelo v dolžnost, da da vsakemu obrtniku priliko iznesti svoje težnje in želje na velikem zborovanju v nedeljo 4. septembra 1932. Obrtništvo občuti sedaj bolj kakor kdaj popreje razna bremena. Tudi v novem obrtnem zakonu so nekatere postavke za obrtnika jako neugodne, da skoro nesprejemljive, vsled tega smatramo za potrebno, širše obrtništvo seznaniti z njimi, predno bi razne take zahteve obrtnika preobčutno zažele. Obrtništvo že dalj časa pogreša takega splošnega zborovanja, na katerem bi lahko ono samo spregovorilo. Prenešetokrat sem že čul od obrtnikov samih, zakaj ne priredimo zborovanja na katerem bode sodeloval lahko vsak obrtnik.

Ker je tok razmer obremenil obrtništvo na vseh straneh, in ga prikrajšal celo v lastnih organizacijah, ter, ker se premnogokrat razni ponasajo z obrtniško voljo in legitimacijami, katerih obrtništvo največkrat ni imelo priliko izdati, se ono pogostokrat povprašuje, kako more priti do takih neobrnitiških odločitev. Čuli smo vsepovsod polno upravičenih želj in pritožb, katere bi gotovi faktorji imeli priliko razčistiti, pa jih ne, zato smo se odločili, da priredimo to obrtniško zborovanje in podamo s tem vsakemu obrtniku priliko, da pomaga sam sebi in vsemu obrtništvu. Zato reč apeliramo že danes; komur je mar obrtniški interes, naj tega zborovanja ne zamudi, s seboj naj pa pripelje še svojega prijatelja, da vsi iznesemo svoje želje in predloge.

Tovariši obrtniki, danes je še čas. Vsi tudi vemo, da je le v masi moč. Sedaj se pokažimo, da nas je mnogo in, da hočemo to, kar nam pritiče. Kdor bo zborovanje zamudil, naj potem ne hodi okrog nas iskati pomoči, kajti na merodajnih mestih bodo naše zahteve upostevane toliko, kolikor nas bodo videli. Ni vseeno, ako prisostvujete ali ne. Vsak s svojo prisotnostjo nam bo dal moralno moč, da bomo v stanu doseči to, kar obrtniki želimo in kar vam gre po zakonu in izven njega. Vsak pa, ki bi se zborovanja iz kakršnegakoli razloga ne udeležil, nas razvezuje vsake dolžnosti za njegov dobrobit in na črpanju dobrobita od splošnega obrtniškega pokreta.

Tovariši obrtniki in tovarišice, zavedajte se, da je to zborovanje najvažnejše, kar smo jih obrtniki do sedaj imeli, saj se bo na tem zborovanju razpravljalo o vseh važnih obrtniško gospodarskih vprašanjih, kakor je bilo isto že v našem listu št. 8, 9 in 10 najavljeno. Obrtniki, obrtnice! udeležite se sigurno zborovanja v nedeljo 4. septembra, katero bode v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani, sicer po toči zvoniti, bode prepozno.

L. Pičman.

Vera in upanje
v pravico. —
Boj se
nadaljuje!

Obrtništvo dravske banovine se je po svoji prosti volji izjavilo za samostojno „Obrtno zbornico“ in proti skupni zbornici. Obrtništvo je pa še vedno in odločneje kot kdaj prej menja, da sestav skupnih zbornic ne odgovarja obrtniškim interesom. Vsled tega so obrtniki upravičeno prepričani, da sedaj določena skupna zbornica ni v položaju izvrševati podane in zaupane ji pravice nepristransko. V interesu obrtniškega napredka želimo zato, naj pride do pravične odločitve in do popolnega upoštevanja obrtnikov, kakor to dolega obrtni zakon. Obrtniki dravske banovine se bodo morali sicer pokoriti odlokom zbornične inštanice, vendar se bodo pa še v nadalje, izrazi teje in še odločneje morali posluževati dopustnih sredstev za doseg proste volje davkoplačevalcev

Na zbor za obrtnikovo pravico!

Od ust do ust gre glas, pojdimo na naš zbor, na zbor za obrtniško pravico. In upravičeno bode ta zbor v Ljubljani v nedeljo dne 4. septembra 1932. izraz proste obrtniške volje.

Ker stremi obrtnik po stanovski svobodi, so ga proglasili za nezadovoljneža in rovarja ter predlagajo, naj se to stanovsko probujanje hitro v kali zaduši in potlači. Hočejo nas imeti ponižne in toliko neumne, da bi jim še v naprej garali. Običajno, če je obrtnik kaj prosil, je malokaterkrat kaj dosegel, če kaj odločneje zahteva, pa pride na slab glas. In kadar se pojavlja nezadovoljstvo med obrtniki, takrat je vzrok temu že močno nezdrav razvoj. Država in zakon hoče, da so obrtniki sami gospodarji obrtne politike, vendar pa to ne pride do izraza, kar nam to začasni samozvanci z vsemi kapitalističnimi sredstvi preprečujejo.

Med preprostim obrtništvom je mnogo zdravih, upoštevanja vrednih misli in idej. Te pa pridejo malokaterkrat do veljave, ker predno se taka dobra domisel uveljavi, preroma dolgo skrivljeno pot, gospodarstvo pa vsled tega trpi in odumira. Naše potrebe po obrtnih izdelkih naraščajo od dne do dne in te potrebe po blagu in proizvodih so postale pri vseh ljudeh že mnogo večje, kakor v onih prejšnjih dobrih časih. Saj je že vse naše orodje, obleka, stavbe i. t. d. vse polomljeno in izrabljeno. In zakaj si ne moremo nabaviti novega. Zato, ker ni tukaj onega, ki bi znal zmenjati delo enega stanu z delom drugega, zato ker ni nikogar, ki bi spravil kroženje v normalen tek.

Na tem zboru se iznese tudi nezadovoljstvo nad bolniškim zavarovanjem, smernice za omiljenje konkurence in ukrepi za odpravo šušmarstva, potrebe po dobrih strokovnih šolah, govori se bode o previsoki odmeri davkov in še mnogo drugega. Lahko trdimo, da bode to najizrazitejši obrtniški dan, kar smo jih imeli do sedaj mi Slovenci. Obrtniki bodo prišli iz vseh krajev naše banovine in naše države, da govore in čujejo smernice za novo probujajočo dobo obrtniške gospodarske politike.

V nedeljo 4. septembra 1932. ste tudi Vi v Ljubljani na obrtniškem gospodarskem zboru.

Naš obrtniški klic je. Le vkup, le vkup, kličemo Vas na zbor, na zbor za obrtniško pravico.

Društvu jug. obrtnikov za dravsko banovino je poslal nek zelo upoštevan akad. slikar sledečo skico za simbol v društvenem znaku. Dasi-ravno odgovarja dejanje te skice resnici, vendar

in se bodo le pod temi pogoji in v tem smislu udeleževali dela pri zbornici.

Mi prav dobro vemo, da bodo zato stavili pri prvih sejah določene zbornice na dnevni red le take zadeve, ki jih tudi naši ne bodo mogli izbegavati, vendar pa to zavlačevanje in taka politika ne bo uspevala višjega človekoljubnega pokreta in upravičene želje po obrtniški samoupravi. Tudi ne bomo dopuščali, da bi se še nadalje vlačile prave obrtniške želje kot peto kolo pri vozu in jih smatralo za nepomembne prošnje podložnikov.

Povsod, kjer se umešavajo politiki in osebni interesi v gospodarski razvoj se škoduje interesom splošnosti. Stališče, ki ga zavzemajo nekateri na določeni zbornici ne prihaja v interesu obrtništva, in od kapitalističnih skupin, zato po vsej pravici povdarjamo, da tam, kjer obrtnikova volja ne pride do prostega izraza, tam se ne vlada, temveč tam se poveljuje. Upravičeno trdimo, da bode na zbornici izgledalo vse drugače takrat, ko bodo potegnili obrtniki pesti iz svojih žepov.

si je pa društvo izbralo za svoj obrtniški emblema bolj strokovno snov. Znak bode gotov do nedelje 4. septembra, bode zelo lep, ter ga dobi vsak obiskovalec tega zborovanja.

Vsekakor ne smejo naši posili voditelji pričakovati, da postanejo sedaj, ko je padla začasna odločitev, slovenski obrtniki brez nadaljnjega njih čemerikavi podložniki. Za tako mišljenje imajo sicer velik vzrok in tudi moč, toda obrtniki odklanjajo, ker so si oni moč prilastili. Vemo tudi to, da smo izpostavljeni vsem kazenskim nadlogam, toda naš boj za obrtno pravico se tudi pred temi ne sme ustaviti, temveč on že narašča in pridobiva ravno radi nasprotovanja na svoji moči pri zavednih obrtnikih. Obrtniki smo tiha raja, ki nismo imeli nikakih zahtev in tudi nikakih prejemkov, dasiravno imamo mnogo, premnogo nepotrebnih težav, nadlog in bridkosti.

Obrtnik je zmožen sam sebi pomagati, ko bode imel zato potrebno možnost, toda sedaj, ko je ta možnost monopollzirana od peščice neobrnitkov in njih priganjancev, ne bi bilo niti to več mogoče. Povdarimo pa, da naš namen ni izbojevati si moč, zato da vladamo ali za sebično korist, temveč naš namen je izrabljati moč za izboljšanje obrtnikovega gospodarskega stanja ter buditi zavestnost in potlačen obrtniški ponos. Kdor pošteno misli je z nami, kdor nima sebičnih namenov se nam lahko še pridruži.

Mnogo je še obrtnikov, ki se ne zanimajo za obrtniški pokret, kateri tudi ne berejo stanovskih listov in se ne udeležujejo obrtnih sestankov. Te obrtnike se privede do zanimanja edino s prepričevalnim razgovorom z zavednim tovarišem obrtnikom. Vsled tega pozivamo vse zavedne obrtnike naj pridobe svoje tovariše in tovarišice za aktivno sodelovanje v obrtniškem pokretu, da dosežemo s soglasnostjo oni vpliv v gospodarski politiki, ki nam pritiče po naši višini vplačevanih davkov in z ozirom na naš odločilen pomen za obstoj naše mile domovine. Kdor pošteno misli, ta je z nami.

Mesarji v Lincu so na svojem zborovanju protestirali proti previsokim davščinam. Sklenili so vplačevati mesečno vsak po 4 dinarje za starostno zavarovanje. Določili so novo preizkuševalno komisijo, delegati za državno mesarsko zvezo, šolski odbor, zadružno razsodišče in prisednika za obrtno sodišče.

Pri angleških bolniških blagajnah je bilo izdano lanskega leta več kakor 50 milijonov bolniških receptov za zdravila. Zdravniki so izjavili, da je bilo od teh 1/10 izdanih brez pomena, samo toliko, da so dobili namišljeni bolniki nekaj v roke.

Le vkup, le vkup! Kličemo vas na zbor! Na zbor za obrtniško pravico!

Obrtniki smo vedno za obrtniško skupnost.

Z uredbo ministra trgovine in industrije z dne 4. avgusta t. l. je torej zaenkrat izveden ustroj gospodarskih zbornic v naši državi. Po tej naredbi se je torej pomnožilo število naših zbornic od 13 na 19 in sicer s tem, da je bilo poleg že obstoječih 13 osnovanih ustanovljeno še 5 samostojnih „Obrtniških zbornic“ in sicer v Zagrebu, v Osijeku, v Sarajevu, v Banjaluki in Skoplju ter trgovsko industrijska zbornica v Banjaluki. Ljubljanska zbornica je ostala po tej naredbi še nadalje skupna.

Gornja naredba, zadevajoča ustroj ljubljanske zbornice predstavlja torej za nas in za naš pokret negativen rezultat. Nečastno in tudi nedosledno bi bilo za nas spriči tega golega dejstva, da bi danes kakorkoli odstopali od svojega stališča in zatajevali svoja načela, ki so bila od vsega početka usmerjena v to, da se obrtništvu dravske banovine, kot gospodarsko in strokovno visokostojecemu stanu in gospodarski samostojni enoti, vstvari samostojno posvetovalnico, ki naj zastopa obrtnikove življenjske interese ter skrbi za napredek in izboljšanje naših obrtnih vprašanj. Neglede na gornje dejstvo in na vse borbe, ki so v pogledu sistema zbornic v poslednjem času preselile naše obrtniške vrste ter sprožile nebroj ne le stvarnih ali načelnih, temveč tudi osebnih nasprotij, bomo morali vsi obrtniki, bodisi tega ali onega prepričanja, skrbeti za slogo in skupnost v naših samoobrnitiških vrstah. Skrbeti bomo morali zato, da si bomo vstvarili v forumu našega gospodarskega parlamenta resnično inštanco polnopravnih obrtniških pravic, ki bode vselej in v vsakem vprašanju postavila obrtnika kot enakega, v enakimi pravicami in enakimi dolžnostmi kraj trgovca in industrijca.

Mi hočemo, in smo tudi vedno zahtevali le eno: „Priboriti obrtniku enakopravnost, ga moralno in gospodarsko osamosvojiti“ nismo pa nikdar zahtevali zanj večjih in izjemnih pravic in privilegijev od drugih stanov! Če naše želje v principih še niso bile izpolnjene in če naša borba bodisi iz teh ali onih razlogov še ni rodila rezultatov, ki bi nam nudili svojo polno garancijo za utemeljitev sistema, ki naj na široki in liberalni podlagi uveljavi obrtnika in njegovo voljo, tedaj tudi danes ne moremo in ne smemo videti in gledati poraza obrtnikov, temveč moramo in hočemo bolj, kot kdaj poprej sodelovati pri našem skupnem obrtniško-gospodarskem pokretu, hočemo in moramo bolj, kot kdaj prej uveljaviti naš v obstoječem obrtniškem forumu svoje stališče in svoje zahteve v tem, da obrtniški stan ne bo nikjer in nikdar zapostavljen na korist drugih. Mi zmage naših stvarno-načelnih nasprotnikov vse dotlej ne bomo mogli priznati, vse dotlej ne verovati v izjave objektivnosti in svobodne odločbe svobodne obrtniške volje, dokler se nam to ne dokaže z dejanji, da se pripusti do veljave tudi naša volja po stvarnem in uspešnem sodelovanju na naših skupnih obrtniških interesih.

Tudi mi „premaganci“, kakor se nas imenuje, smo obrtniki, saj so vsa naša prizadevanja in vse naše borbe le žrtve čistim obrtniškim idealom. Zato hočemo tudi mi prostora ob ognjišču, kjer se kuje usoda našega stanu in te prostore hočemo odmerjene po pravičnih in liberalnih načelih, ki dosedaj pri obrtniških glasovanjih in pri vstvarjanju „svobodne“ obrtniške volje niso bila razvidna. Mi pa vsekakor nismo zadnji, ki bi pod takimi pogoji nudili roko v spravo za prave obrtniške ideale, če nas veže ne samo obrtniška, temveč tudi politična in gospodarska skupnost. Na tej bazi naj se tudi pri nas vstvarijo temelji za idejno, moralno, gospodarsko in politično skupnost vse naše velike, preko 200.000 broječe armade jugoslovanskega obrtništva, od katerega načela pa ne bomo odstopili nikdar in nikoli, dokler bode to v skladu z intencijami našega resničnega narodnega in državnega edinstva.

Po vsem tem torej se bomo pač morali zaenkrat sprijazniti z ustrojem naše gospodarske instance in bomo morali in tudi moramo v njej sodelovati, da se ne bo zopet uvedla stara taktika zapostavljanja obrtništva. S svojo resnično voljo za delo na obrtniških idealih, s svojim dosedanjim delom na obrtniških interesih se mi sami danes kljub porazu naših čisto obrtniških načel ne čutimo poražene in tudi še ne priznavamo zmagovalcev. Obrtniki smo za naloge dolžnosti in za rešitve velikih življenjskih vprašanj, ki so še pred nami, danes vsi enakih misli. Razumeti pa ne moremo tega, kako se more iti preko vseh naših dosedanjih svobodnih stanovskih organizacij, ki so služile za vzor vsem drugim pokrajinam in katerim je tudi po novem obrtnem zakonu dovoljena eksistenca v dosedanjih oblikah in ne vemo, kako se bode moglo na elementarno razrušenih temeljih dosedanje idealne organizacije naših obrtniških združb še kdaj vstvariti kaj boljšega in popolnejšega.

Če je komu na tem, da je obrtništvo skupno, da se ozdravi od težkih ran, ki so mu jih zasekale dolgotrajne borbe in, če more kdo koristiti našemu stanu s tem, da pokaže resnično voljo k složnemu sodelovanju, tedaj je to danes odvisno še vse od „zmagovalca“, kajti v njegovih rokah leži dobra volja, leži objektivnost in usoda obrtniške skupnosti! Mi upamo, da „zmagovalca“ ne bo zaslepila „zmaga“ in da ne bomo mi „premaganci“ bolj pravično, jasno in objektivno gledali v našo obrtniško bodočnost od naših „zmagovalcev“.

V ostalem pa naj nas vodi zavest, da hočemo in moramo biti obrtniki složni, skupni in napredni. Poraz pa naj nas ne straši, saj le v porazu leži šola še lepše zmage! Končno pa ugotovljamo, da smo zaenkrat premagani vsi obrtniki, zmagovalci pa so oni, ki so si zmago ustvarili z našimi zanj: in to so „neobrniki“.

Obrtno društvo v Laškem ima 14-letnega dečka Peter Bernard-a, ki se želi učiti brivske in frizerske obrti. Fant bi dobil od doma vso obleko; mojster bi mu pa moral preskrbeti hrano in stanovanje. Dalje ima to društvo 14 in polletno deklico Anico Tutner, ki se želi učiti šiviljskega ali sličnega obrta. Deklica je sirota in želi da se jo vzame kje za svojo. Je nadarjena in zdrava. Kdor želi katerega zgoraj navedenega sprejeti, naj to javi društvu.

Letni občni zbor Skupne obrtne zadruga v Kozjem.

V nedeljo, dne 14. avgusta se je vršil v Kozjem občni zbor obrtne zadruga v prostorih zadružnega tajnika g. Friškovića s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Tajniško poročilo.
3. Blagajniško poročilo.
4. Volitev načelstva in odbora.
5. Glasovanje in odločitev za skupne ali ločene zbornice.
6. Slučajnosti.

Občni zbor, sklican za 9 uro dopoldne je otvoril ugotovljajoč sklepčnost g. načelnik Rajgl Viktor ob 10. uri. Uvodoma je pozdravil vse navzoče člane, zastopnika Zbornice za TOI g. dr. Koceta, zastopnika društva Jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino, ter „Pripravljalnega odbora za autonomne „Obrtne zbornice“, g. Ivana Košaka iz Ljubljane, g. Stojana Holobarja iz Celja in g. Ivana Bizjaka iz Krškega.

Prečitan je bil zapisnik zadnjega občnega zbora, ki je bil soglasno odobren. Istotako je bilo tajniško in blagajniško poročilo soglasno odobreno, saj so bili vsi zadružni posli vzorno vodeni in urejeni po g. tajniku Frišković-u.

Pri četrti točki dnevnega reda je bil na predlog bivšega odbora in g. tajnika z vzklikom izvoljen sledeči novi odbor: gg. Brglez Anton, Božiček Franc, Rajgl Anton, Cebular Jakob, Kranjc Karol, Kroil Stanko, Pečnik Franc, Vovk Franc. Namestniki: gg. Cvetko, Božiček, Sikošek. Nadzorstvo: gg. Ivačić, Maček, Šmajgert.

Na prvi redni seji si izvoli odbor iz svoje srede načelnika, podnačelnika in tajnika, kot je to po novem obrtnem zakonu določeno.

Peta točka: Glasovanje in odločitev za skupne ali ločene zbornice. Pri tej točki je dobil kot prvi besedo g. Ivan Košak, slikarski mojster iz Ljubljane kot zagovornik samostojne „Obrtne zbornice“. Po dolgi in stvarni obrazložitvi je obrazložil navzočim obrtnikom, da je za nas obrtnike napredovanje in kljubovanje razmeram mogoče edino v samostojni Obrtni zbornici. Osobito pa še zato, ker ima zbornica po novem zakonu kot prva instanca, sama odločati skoro o vseh obrtniških gospodarskih vprašanjih. V svojem govoru je predložil navzočim skrajno mizerne razmere obrtnika, v katerih se sedaj nahaja. Povdaril je, da je obrt ravno v Dravski banovini najbolj razvita in sicer po številu in tudi strokovno po svojem znanju, vendar pa nima vkljub temu svojega posvetovališča, kjer bi si tudi sami neposredno odločali. Povdarjal je, da samostojna „Obrtna zbornica“ nikakor ne bode dražja, temveč cenejša kakor skupna, ter je apeliral na navzoče obrtnike, da glasujejo za samostojno „Obrtno zbornico“. Nato je dobil besedo g. Holobar iz Celja; tudi ta je povdaril in dokazal, da je za obrtnika mogoče zboljšanje gospodarskega razvoja samo v samostojni zbornici in se je priključil izvajanjem predgovornika g. Košaka.

Kot naslednji k tej točki je govoril v imenu sedanje Zbornice „TOI“ zbornični zastopnik g. dr. Koce. Ze takoj uvodoma je povdaril, da bo govoril, da pa mu je izid tega glasovanja že v naprej razviden. Zagovarjal je z veliko vnemo skupne zbornice kot vedno. Povdariti moramo, da je debata o tem delikatnem vprašanju potekla prav mirno, dostojno in brez razburjenja in ne kakor je bilo to doslej običajno na občnih zborih. To je napravilo na zborovalce prav dober utis. Po dvehurni debati in vsestranski obrazložitvi so se navzoči zborovalci izrekli soglasno za samostojno „Obrtno zbornico“.

Pri slučajnostih se je oglasil g. Holobar iz Celja in prečital resolucijo gorenjskih obrtnikov, katero je priobčil list „Obrtnik“. Imenovano resolucijo so zborovalci soglasno odobrili in potrdili. Nadalje je g. Holobar obrazložil delovanje podružnice Zanatske banke v Ljubljani ter povdaril, da je v tej krizi težko dati posojila s še manjšimi obrestmi, ker manjše obresti ne krijejo obratnih stroškov in vložen kapital. Kakor hitro pa se bode to stanje in zastoj izboljšal bo banka nudila tudi v tem pogledu vse, kar je mogoče.

Domačin g. Bizjak, ki je sedaj obrtnik v Krškem je pozdravil zborovalce in jih bodril k složnemu delu. Povdaril je, da je prav sedaj, ko ima zbornica po novem obrtnem zakonu veliko več pravice pri odločanju v obrtniških vprašanjih, važno za obrtnike, če si bodo sami odločali. Tudi delavci imajo svojo delavsko zbornico, kjer oni prav uspešno nastopajo proti obrtnikom in industrijcem, le mi obrtniki puščamo svoje pravice v nemar, da lahko drugi z nami pometajo.

G. tajnik Frišković se je zahvalil vsem govornikom za udeležbo in zaključil ob eni uri popoldne dobro uspel občni zbor.

Pripomniti moramo, da šteje zadruga 170 članov in obsega teritorij 20 občin. Upamo, da bodo tudi vse ostale zadruga glasovale v svojih novih zadrugah za samostojnost, saj edino v samostojni „Obrtni zbornici“ je rešitev za nas obrtnike.

Javno vprašanje Zbornici za T. O. I.

Obrtništvo dravske banovine se upravičeno čudi, zakaj zbornica za T. O. I. v Ljubljani ni javno objavila članov, ki jih je imenovala v okrožne odbore.

Ker je obrtništvo splošno s imenovanimi, katerih vseh imen niti točno ne vemo nezadovoljno, prosimo, naj nam zbornica poroča, katere ljudi je imenovala v te odbore, da vsaj širša obrtniška javnost zve, kdo so zastopniki obrtništva v tej instituciji.

Lesni plin.

dipl. teh. A. K. Ako položimo na železno ploščo segreto na 400—600 stopinj kos lesa ali lesno žaganje, izpuhteva iz lesa nek plin, katerega čutimo po duhu in kateri žge v očeh in nosu. Ta plin imenujemo lesni plin v onečiščenem stanju. 1 m³ lesnega plina ima 2000 kalorij toplotne vrednosti. (1 kalorija je ona množina toplote, katero moramo podati 1 litru vode, da se ta liter vode segreje za 1 stopinjo Celzija. 2000 kalorij segreje (samo v domisljici) 1 liter vode na 2000 stopinj ali 2000 litrov vode za 1 stopinjo.)

Za proizvajanje takega plina so skonstruirani po raznih poizkusih zgorilne peči, katere imenujemo generatorje. V teh pečeh se praži les iz katerega uhaja lesni plin, ali kakor ga imenujejo kemiki, ogljikov oksid. Lesni plin se očisti, ter uporablja za pogon motorjev mesto bencina. Za izpreminjanje lesa v plin se uporabi toplota od izpuha motorja, katera je navadno vroča 500 do 600 stopinj.

2 kg lesa ali žaganja da toliko plina, da je ta plin enakovreden 1 litru bencina pri pogonu avtomobilskega motorja. Lesni plin se s pridom uporablja za pogon tovornih avtomobilov in avtobusov, sa luksuzna vozila pa še ne, ker so generatorji v svoji sedajšnji konstrukciji še preveliki in neokretni.

Pozabili ste, da smo Vas opozarjali, da poravnate 30.— Din za naročnino „Obrtnik“. Ker list prejimate že od početka je Vaša dolžnost, da jo poravnate. Opozorili smo Vas že, da smatramo onega za naročnika, ki ni do 3. številke vrnil lista. Storitve torej samo obrtniško dolžnost in ne odlašajte več s plačilom!

Položnico za poravnavo naročnine lista „Obrtnik“ ste založili, poiščite jo takoj in nakažite 30.— Din še danes, da zopet ne pozabite!

Razlika.

V velikem monakovskem dnevniku čitamo.

Na stotine obrtniških rokodelskih obratov stoji danes pred propadom. Stotine teh bodo v bližnji bodočnosti radi pomanjkanja naročil in dela moralo zapreti svoja obratovališča. Obupanje vlada v vrstah rokodelskih mojstrov, od katerih premnogi žive slabše, kakor vsak brezposelni delavec. Odumiranje in iztrebljenje meščanskega srednjega stanu se bliža z grozovito naglico.

Tisoči obrtniških obratov, kateri so bili v stanju vzdrževati v sebi veliko število spretnih in nadarjenih ljudi so zabredli v eksistenčno nemogočnost. In ravno to marljivo rokodelstvo je zadajalo našim krajem in mestom posebno prikupno zunanost ter izrazilo tiho pestro sliko domačega življenja, katero je bilo glavno svojstvo privlačnosti in zaupanja.

Ravno obrtništvu je treba pomagati z državno finančno močjo in naklonjenostjo, zato je zadnji čas, če obrtniki od države in od mestnih uprav zahtevajo, da se ti konečno spomnijo tudi na rokodelce, katerim naj preskrbe delo, zaposlenje in naročila. Do sedaj so bila za obrtništvu na razpolago vedno le zelo pičlo odmerjena sredstva, preveč se je pa čulo lepih spodbojajočih govorov, katerih dejanja so pa vedno izostala in na katere obljube se po govorih ni več mislilo.

Mesta morajo dati na razpolago vsa sredstva, da se ohrani nadaljnji obstoj teh kremenitih, samostojnih in zmognih rokodelskih mojstrov. Naloga države, mestnih uprav in tudi vsega prebivalstva pa je, omiliti to veliko stisko obrtnikov. Naj se tu spomni na vzdrževane državne, mestne in razpasene privatne domače obrtniške delavnice, katere vse odjedajo rokodelcem delo. Naj se konečno energčno pobije vse šušmarstvo in naj se izvede ukrepe proti hišnim lastnikom, kakor določa zakon.

S strahom mislijo naši mojstri na bližajočo se zimo in zadnjikrat predno bode prepozno, kličemo na vse ljudstvo in vse oblasti: Podpičajte in vzdržite Vaše obrtnike! — Pomagajte mojstrom in ne šušmarjem! — Dajte mojstrom naročil in dela!

Tako in slično piše časopisje v zapadnih državah.

Nek naš dnevnik je pa čutil za umestno, da se je pretečeni teden ponorčeval iz onih nesrečnih ljudi, katerim so bili zarubljeni razni oblačilni in drugi predmeti in, katere se jim je prodalo za smešne cene na dražbi.

To je razlika.

Obrtniki so spregledali.

N. N. X.: V zadnjem obrtniku sem čital, da naj referentje pošljejo svoje govore, ki jih hočejo govoriti na slovenskem obrtniškem zboru v nedeljo, 4. septembra v Ljubljani. Torej lahko pove na zboru vsak svoje težave in potrebe, za katere edino obrtnik sam najbolje ve. Drugi gospodje nam ne bodo in nami, kakor občutimo, tudi nočejo pomagati, torej je najbolje, da si zagospodarimo sami.

Znano je, da so šušmarji podeželskega obrtnika popolnoma uničili. Če se šušmarja ovadi, izve tukaj vsa javnost, kdo je ovaditelj in za tem sledi jeza in zamera. 2. se šušmarju pri zaslišanju vseli brez dokazov verjame. 3. Mora se verjeti ovaditelju, če prinese točne dokaze in naj se zahteva od šušmarja vse izkaze, kakor jih predpisuje obrtni zakon. 4. Šušmarju se mora zapleniti orodje in naj se mu ne verjame, da orodje ni njegova last. 6. Kaznovati tudi naročnika dela itd.

Sporočam Vam, da bi imel mnogo potožiti, kar bi Vam prišlo prav na tem zborovanju, ali tega Vam ne morem popisati, sporočil Vam pa bodem še pred zborom. Znano je v celem okolišju X. . . . obrtne zadruga, da sem največji nasprotnik šušmarstva, ter tudi slabega poslovanja v zadrugi. Tožil sem šušmarstvo. Zatekel sem se na zbornico, od tam so me poslali k takratnemu načelniku obrtnih zadrug.

Kot zaveden reven obrtnik sem prestal toliko, da Vam tega ne morem popisati. Koliko zaničevanja, šikan in škode in vse samo zato, ker nisimo imeli odkritosrčnih voditeljev. Kratko rečeno, za nas obrtnike dosedaj ni bilo pravice, pa če prav se gospodje hvalijo, kaj vse so dobrega naredili, zato zahtevamo, proč z obrtniki in njihovimi obrtniški priganjači. Ti so dobro vedeli, kakšna krivica se je godila meni, pa nisem dobil pomoči.

Torej ako mi dovolite pridem in Vam povem, kaka krivica se godi nam podeželskim obrtnikom. Za naš obrtniški zbor se bom trudil, da pridemo tudi iz našega kraja v čim večjem številu v Ljubljano.

Pridobivanje čokolade.

Temelj čokolade tvorijo zmleti kakavovi oreščki. Kakav raste v tropičnih deželah. Njegov sad je visoko redilen, ker ga tvorijo pretežno večino same beljakovine in rastlinske masti. Ko se kakavovi oreščki oberejo raz drevesa, se jih suši in pretresa 6—7 dni. Tak posušen kakavov sad se nato polni v vreče in odpošlje v New York, London, Hamburg in Lizbono. Tu so glavna tržišča za ta sadež in od tu jih kupujejo tovarne za čokolado.

V tovarni se oreščki najprej očistijo, nato pa pražijo (slično kakor kava), da dobi kakav lep duh in boljši okus. Po praženju se oreščki s strojem oluščijo, nakar pridejo v mlin. Pri mletju se kakav toliko segreje, da se v njem topi maščoba. Zmleta masa postane gosto tekoča in je njena toplota 35 do 40 stopinj. Ta toplota se ji v nadalje umetno vzdržuje ter se pravi tej masi že čokoladna masa ali surova čokolada.

V to surovo čokolado se primeša sladkor, smetana, mleko, vanilija orehi itd. To je odvisno, kakšno vrsto čokolade se izdeluje. Mešanje zmehšane mase se vrši 45 do 80 ur in je pri končanem mešanju vsa masa segreta na 50 do 60 stopinj. Tako izdelano maso se vtiska v razne modele ter vlaga v hladilnice, v katerih se shladi čokolado na 10 stopinj, nakar se jo s stroji zavija v ovoje, opremljene z odgovarjajočim tovarniškim znakom.

Čokoladne bombone, kateri imajo v svoji sredi drugo slaščico imenujemo praline. Te se pripravljajo tako, da se gotovo notranjo snov prevleče s tekočo čokoladno maso. Da se je čokoladni izdelek razvil in spopolnil do sedanje stopnje, je bilo treba stoletnega izboljšavanja, ter mnogo reklame in propagande na kupce. — Dipl. teh. Kunstler A.

Vse naročnike „Obrtnika“, ki prejema list pa ga še niso plačali, prosimo, da to čimprej store, ker se naš list vzdržuje le z naročnino.

Nova trošarina na električni tok in elektrotehnične obrti.

Pred kratkim je naš parlament sprejel poleg trošarine na sladkor tudi trošarino na električni tok, katere uvedba tangira gotovo v nemali meri tudi obrtnike elektrotehničnih vrst, kakor tudi obrtniške vobče.

Trošarina je bila v parlamentu in pozneje tudi v senatu sprejeta brez velikih sprememb, kot je bila stavljena na razpravo. Spremembe so v glavnem pri toku za industrijske svrhe in slično. Trošarina za tok, ki ga uporablja obrtnik najsiho za luč ali za pogon svojih strojev je pa z ozirom na že itak težki položaj obrtništvu in srednjih slojev, kakor kmetskega ljudstva zelo občutna baš za našo banovino. Naglasiti moramo, da je ta nova davčna obremenitev zelo težka baš za obrtnike in kmetsko ljudstvo. — Prizadeti so pa tudi v veliki meri elektrotehnični obrtniki, katerim bo z to novo trošarino znatno omejeno delo, kajti vsak konzument električnega toka se bo preje dobro premislil predno si bo pustil instalirati električno instalacijo, najsiho za luč ali za moč. Razumljivo je, da bo ta trošarina mnogim delala preglavice pri kalkulacijah in ceni izdelkov. In baš kalkulacije bodo posameznike dovedle do tega, da se ne bodo odločili za nove ali povečanje starih električnih napeljav in s tem znižali konzum električnega toka sploh.

Obrtniki moremo pa še najmanj pozdraviti to trošarino, ker nam so že vsi različni davki in konkurence vzeli zaslužek, sedaj nam je pa z uvedbo zopet nove in posebno naši banovini neprimerne davščine za naš stan in njega obstoj, da ne vzamemo napredek v poštev izključeno konkuriranje z inozemstvom na eni in z industrijo po drugi strani. Smatramo za primerno podčrtati dejstvo, da je bilo za sprejetje te davščine premalo debate v parlamentu, kakor v senatu, kjer bi morali upoštevati težke razmere v katerih se danes nahajamo, kakor upoštevati tudi dravsko banovino, kot največjo proizvajateljico in konzumenta električnega toka, ki prihaja za obdavčitev v poštev.

Efekt tega davka bo sigurno velik. Če bi dravska banovina dobila vsaj 50% tega. kar bo plačala, povrnjenega za elektrifikacijo banovine, bi to pomenilo, da bi bila dravska banovina v par letih totalno elektrificirana ter da bi imeli elektrotehnični obrtniki mnogo dela, kakor bi se tudi brezposelnost s tem činom gotovo za več % zmanjšala.

Dolge električne žične napeljave se sedaj prekontrolira na ta način, da se jih preleti z aeroplanom. V eni uri se prekontrolira na ta način do 150 km dolgo progo, ter ugotovi, če je žica kje pretrgana.

Naloga naših poslancev naj bi bila, da že vnaprej zasigurajo naši banovini iz tega dohoda 50% (kar bo plačala naša banovina) če že ne več za elektrifikacijo dravske banovine, ker v tem slučaju bomo imeli obrtniki, kot drugi davkoplačevalci vsaj zavest, da smo pomagali sami sebi in naši ožji banovini pri izvedbi elektrifikacijskega načrta. Država bo pa tudi s to izvedbo lahko zadovoljna, ker bi se na ta način v najkrajšem času število konzumentov električnega toka povečalo gotovo za približno do 30%. Naša želja, kot želja davkoplačevalcev sploh pa je, da izvemo v kakšne svrhe se uvajajo nove davščine in na kakšen način se bo istih efekt razdelil sorazmerno vplačanem davku po banovinah.

Končno pa ne moremo preiti preko dejstva, da naj bi bila uvedba davščine na električni tok le prehodnega značaja, ki naj bi se jo črtalo čim bi bil finančni efekt države s strani davkoplačevalcev, katere tare danes vsesplošna kriza, boljši.

Mihelčič Ivan.

25 cm velika in 1 cm debela okrogla jeklena plošča se prereže z vodo, če se vrti ploščo z dvajset tisoč obračaj na minuto. Oster curek vode se mora usmeriti na ploščo v nasprotni smeri vrtenja plošče. Na ta način se prereže ploščo v 2 do 4 minutah.

Zadruga vrvarjev in pletilcev v Gradcu (Avstrija) je na svojem letnem obč. zboru sporočila svojim članom, da je sedaj dovoljeno vsem članom prodajati svoje produkte po vseh sejnih v Avstriji. Zadruga je dosegla tudi znatne olajšave pri plačevanju davkov za svoje člane.

Za kolarje.

(Nadaljevanje.)

V naslednjem prinašamo izračun za izdelovanje smuč. Smučke so izrazito delo kolarja, ker so vozilo zato drug obrtnik ni upravičen izdelovati ta izdelek. Izračun se nanaša na srednje dober izdelek.

2 smučki.

1. Les koščeni jesen	Din 29'—
2. Delo 10 ur dela (á 5 Din)	„ 50'—
3. Režija 75% (od 50 Din)	„ 38'—
4. Zaslužek 25% (od 117 Din)	„ 29'—
Smučki srednje kakovosti stanejo	Din 146'—

Pri naročilu večje množine se napravi 15% popusta, če se pa da slabši les, pa tudi do 20 ali 25% popusta.

Preračunanje stroškov za izdelavo enosedelnih športnih sank.

1. Les 2 krivini že zakrivljeni	Din 22'—
2 dolga legnarja	„ 5'—
stebrički in prečke	„ 4'—
les za sedež ali gurta	„ 8'—
železje	„ 5'—
Materijal za sanke stane	Din 44'—
2. Delo 10 ur dela á 4 Din	„ 40'—
3. Režija 75% od delavčevega zaslužka (od 40 Din)	„ 30'—
4. Zaslužek za mojstra je dovoljen 25% (od 114 Din)	„ 28'—
Enosedelne sanke s sedežem iz lat ali gurte stanejo	Din 142'—

S tem končujemo kalkulacijo za navadna kolarska dela. V doglednem času bodemo pričeli z izračunavanjem stroškov za boljše kolarske izdelke, to je za avtokaroserije in po potrebi tudi za kočije. Namen vseh teh kalkulacij je, privedi kolarske obrtnike do spoznanja, da je blagostanje in zaslužek odvisen od pravičnega zaračunavanja izvršenega dela in od složnega sožitja s stanovskimi tovariši obrtniki. Naša želja je, naj bi kolarji prišli do spoznanja, da z nižanjem cen sami sebe uničujejo.

dipl. teh. Kunstler A.

Sredstva za uničevanje muh in družega mrčesa se naredi tako, da se pomeša gotovo vrsto zdobljenega strupa ali drugo učinkovito uničevalno sredstvo v bencol ali eter. (Bencol in eter zelo hitro izhlapevata.) Če se razprši tako mešanico v zrak, izhlapi tekočina, uničevalno sredstvo pa plava v zraku, kjer zadene na mrčes in ga uniči.

V Rusiji je zopet dovoljeno prosto in samostojno izvrševanje obrta. Do sedaj so obrtniki morali nabavljati surovine in material pri državnih zalagališčih. Tudi izdelke so morali oddati državi. Sedaj pa lahko nabavlja vsakdo material in prodaja izdelke kakor kdo zna in more.

V nedeljo 4. septembra smo vsi obrtniki na zboru v Ljubljani! Pripeljite svoje tovariše in tovarišice s seboj!

Pravila za obrtne zadruge.

(Nadaljevanje.)

Poverjeništa.**Člen 33.**

V krajih, kjer je najmanj 25 članov združbe, v ostalih krajih pa, če smatra uprava to za potrebno, se ustanove poverjeništa združbe.

Naloga teh poverjeništev je, da podpirajo upravno pri vpisovanju in evidenci članov, pri sklepanju učenih pogodb, pri izvrševanju sklepov skupščine in uprave, pri skrbi za pobiranje članskega vloga (članarine) in članskih prispevkov, pri zastopanju združbe v vseh upravnih poslih, kolikor to uprava od njih zahteva ali jih za to pooblasti.

Člen 34.

Poverjenišstvo sestoji iz treh oseb, ki jih voli uprav izmed članov združbe iz dotičnega kraja in eventualno temu pridelnega področja. Mandat članov poverjeništa je po trajanju nedoločen.

Poverjenišstvo sme biti po potrebi pozvano na sejo uprave; toda v teh sejah člani poverjeništa nimajo pravice glasovati.

Imena izvoljenih članov poverjeništa se morajo takoj po izvršeni volitvi priobčiti z objavami v vseh krajih področja dotičnega poverjeništa. Ta imena se morajo priobčiti tudi zbornici, preko občega upravnega oblastva prve stopnje pa tudi hanski upravi.

Častni odbor.**Člen 35.**

Častni odbor za razpravljanje sporov med člani združbe je poklican, da rešuje spore med člani združbe po vprašanih, ki izvirajo iz medsebojnih odnosov članstva. Ta odbor ima ..... članov, ki jih voli skupščina.

V. Sodelovanje s pomočniki.**Člen 36.**

Če se ustanovi za področje združbe po § 386. zakona o obrtnih pomočniški odbor, mora združba pri vzdrževanju dobrih odnosov med njenimi člani kot službodavci z ene strani in njihovim pomožnim osebjem z druge strani, kakor tudi pri pospeševanju stanja in razmer pomžnega osebja njenih članov, sodelovati s pomočniškim odborom skladno s § 386. zakona o obrtnih. Če se pomočniški odbori ne ustanove, lahko združba sodeluje z drugim organizacijami pomožnega osebja, kjer jih je kaj.

Uprava združbe in pomočniški odbor se lahko na predlog ene ali druge stranke sestane zaradi skupnega posvetovanja in razpravljanja vprašanih, omenjenih v prvem odstavku, kakor tudi zaradi osnavljanja in upravljanja onih ustanov, ki jih osnavlja združba in pri katerih je tudi pomožno osebje udeleženo.

Pomočniški odbor sme določiti dva zastopnika na skupščino združbe. Pravico imata, govoriti v vprašanih, ki se nanašajo na pomožno osebje.

Uprava združbe in pomočniški odbor smeta na predlog ene ali druge strani skleniti, da se sestajata na skupno posvetovanje o važnih vprašanih skupnega interesa.

VI. Imovina.**Člen 37.**

O vsej premožni in nepremožni imovini združbe mora voditi uprava inventar. Podporni imovine združbe, njih stanje pa je treba izkazovati posebej. Pri upravljanju imovine se mora držati proračuna, ki ga je odobrila skupščina. Uprava združbe mora predložiti redni skupščini v odobritev proračun razhodkov in dohodkov za naslednje leto.

Izdatki se smejo činiti za redno poslovanje in za opravljanje poslov, ki spadajo v področje združbe po zakonu o obrtnih, kakor tudi za kulturne, človekoljubne in socialne namene.

Gotovina združbe se mora nalagati tako, da je imovina združbe čim bolj zavarovana.

Člen 38.

Združba dobiva svoja materialna sredstva iz:

1. dohodkov od svoje imovine;
2. članskih vlogov (članarine) in članskih prispevkov;
3. prostovoljnih prispevkov;
4. drugih dohodkov (volil itd.).

Članski vlog (članarina) znaša Din..... na leto [ali: Članski vlog (članarina) odreja za vsako leto skupščina združbe] in se plačuje polletno ali letno, in sicer naprej. Če član kljub pismenemu opominu svojega članskega vloga ne plača pravočasno, ga izterja na zahtevo uprave občega upravnega oblastva prve stopnje z izvršbo. (Članski vlogi se lahko določijo za poedine člane različno po jačini in gospodarski moči.)

Vpisnino, ki jo plačujejo novi člani ob vstopu v združbo, znaša Din.....

Če se izdatki združbe ne morejo kriti iz rednih dohodkov, sme skupščina združbe na predlog uprave skleniti, da se predpiše članom poseben prispevek, ki se pobira od članov poleg članskega vloga (članarine).

Pravila posebnih skladov in ustanov odredajo, kolikšen je prispevek v korist teh skladov in ustanov.

Člen 39.

Naloga za izplačila iz blagajne združbe podpisuje predsednik z enim članom uprave ali tajnikom-šefom urada združbe. Za izdatke, določene z letnim proračunom, ki presegajo vsoto D. 1000.— (tisoč dinarjev), je potreben sklep uprave. Za izdatke, ki niso določeni z letnim proračunom, je potrebna predhodna odobritev skupne seje uprave in nadzorstvenega odbora; ti izdatki pa se morajo po členu 19.* toč. 4., teh pravil predložiti naslednji skupščini v odobritev.

Člen 40.

Uprava združbe mora predložiti redni letni skupščini sklepi račun za preteklo leto obnem s poročilom o svojem poslovanju v minulem letu in o stanju imovine. Sklepi račun kakor tudi letni proračun morata biti objavljena v prostorih združbe najmanj 15 dni pred skupščino, da ju člani lahko pravočasno preučijo.

Člen 41.

Nadzorstveni odbor predloži skupščini svoje poročilo posebej. Poročilo podpisajo vsi člani nadzorstvenega odbora.

* V izvorniku pomotno: 18. — Op. ur.

Dalje prihodni.

S tem, da poravnate naročnino 30.— Din, izpolnite svojo obrtniško dolžnost, ki Vas veže do našega lista in katerega vzdržujete Vi sami. Zato ne odlašajte z nakazilom naročnine.

Obrestna mera za čekovne vloge pri Poštni hranilnici.

Naša Poštna hranilnica je do lani v septembru plačevala na čekovne vloge obresti, ki sicer niso bile znatne — znašale so 2% — vendar pa so zlasti onim imetnikom računov, ki so po naravi svojega posla držali večje zneske na čekovnih računih, donosale vsaj nekaj dohodka od naloženih sredstev. Obrestovanje čekovnih vlog je bilo z odobrenjem prometnega ministrstva ukinjeno z motivacijo, da povzročajo obračunavanje obresti Poštni hranilnici mnogo dela in da denar na čekovnih računih itak ni vložen v svrhu obrestovanja, temveč za vsakodnevna plačevanja.

To bi bilo povsem v redu, če bi Poštna hranilnica istočasno znižala provizije in pristojbine v čekovnem prometu, v smislu načela, da se v čekovnem in žirovnem prometu priznavajo obresti na vloge, če se istočasno zaračunavajo manipulativni stroški v obliki provizij in pristojbin in da se morajo nasprotno provizije in pristojbine znižati na minimum (če jih že ni mogoče povsem ukiniti), kadar se na čekovne vloge ne plačujejo nikake obresti, ker tvorijo v tem primeru dohodki zavoda od obrestonosnega plasiranja gotovega dela čekovnih vlog (ki tudi pri največjih fluktuacijah ne pride do izplačila) nekako nadomestilo za manipulativne stroške, ki jih zahteva čekovni promet.

V našem primeru pa je bilo to drugače. Kmalu po ukinjenju obrestovanja čekovnih vlog so bile pristojbine in provizije še povečane. Poštna uprava je uvedla pristojbino na čekovne položnice v višini 0.50 Din (do zneska 500 Din) in 1 Din (preko 500 Din). Stroški vplačila so se s tem podvojili, ker si zaračuna tudi Poštna hranilnica 50 par za manipulacijo od vsakega vplačila. Poštna hranilnica pa je uvedla še novo provizijo za vplačila v višini $\frac{1}{1000}$, to je 0.10 Din za vsakih začetih 1000 Din, od katere so oproščena le vplačila s kliringom. Če še upoštevamo, da zaračuna Poštna hranilnica za vsako izplačilo v gotovini ali s prenosom (kliringom) po 50 par od vsakih začetih 5000 Din) in vseh tega še $\frac{1}{1000}$ za vsa izplačila v gotovini, tedaj vidimo, da so stroški, ki obremenjujejo čekovni promet, zares visoki in da je pri teh provizijah in pristojbinah ukinjenje obrestovanja čekovnih vlog vsekakor neupravičeno.

Poštna hranilnica je imela že lani preko 15 milijonov Din dohodkov od provizij in pristojbin, to je več kakor so znašale plače in doklade osebju in skoro toliko, kakor so znašali vsi upravni stroški. Pri tem je imela Poštna hranilnica še 10½ milijona Din dohodkov od vrednostnih papirjev in preko 43 milijonov Din od obresti za plasiranje tuja sredstva od čekovnih in hranilnih vlog (nasprotno 30 milijonov v l. 1930.). Za obresti od plasiranih sredstev samih čekovnih vlog lahko od gornje vsote mirno vzamemo v kalkulacijo vsoto

20 milijonov Din. Pri 2% obrestovanju čekovnih vlog, pa bi znašali izdatki Poštne hranilnice za obresti čekovnih vlog pri običajnem računanju (ki se prične šele l. in 16. v mesecu pred vplačilom) le kakih 5 milijonov Din na leto. Ta vsota je vsekakor malenkostna v primeri z znatnimi dohodki, ki jih ima zavod od čekovnega prometa.

Kot značilen primer iz inozemstva lahko v tem pogledu navedemo Švico. Tamošnji poštno-čekovni zavod plačuje navzlic znanim težkočam pri plasiranju preobilnih denarnih sredstev v Švici za vloge na čekovnih računih nadalje obresti in je glede na silen padec obrestne mere le znižal obrestno mero za čekovne vloge najprej od 1.8 na 1.2%, s 1. januarjem pa na 0.9%. Pri tem pa je treba upoštevati, da se privatna diskontna obrestna mera v Švici giblje na višini 1% na leto in da je težko naložiti denar po 2%, medtem ko plasira naša Poštna hranilnica svoja sredstva povprečno po 7—8% na leto.

Poštna hranilnica mora biti že po svojem namenu splošno koristna institucija, ki ji ne sme biti cilj izkoriščanje monopolnega položaja za dosego čim večjega dobička. Država, ki v zavod ni vložila nikake glavnice, ima od Poštne hranilnice prav lep dohodek, ki je leta 1930 (po odbitku nagrad in dotacije rezervnemu fondu) znašal 31 milijonov Din, lani pa se je seveda zaradi odpisov na vrednostne papirje v višini 14 milijonov, zmanjšal na 15 milijonov.

Poštna hranilnica nikakor ne sme postati predmet indirektnega obdavčenja plačilnega prometa. Tako obdavčenje lahko sčasoma izzove neugodne posledice tudi za sam zavod. Zato bi bilo potrebno, da se poslovanje Poštne hranilnice revidira in da se vprašanje obresti ter provizij in pristojbin preuredi v smislu načel, ki veljajo v drugih državah.

Če naša država pri Narodni banki na škodo svoje udeležbe na dobičku gre tako daleč, da brez da plača obresti za blagajniške bonde Narodne banke, kar bo letos absorbirali ves državni delež na dobičku tega zavoda (kakor smo to na tem mestu že razložili 9. t. m.) potem ne vidimo, zakaj bi morala pri Poštni hranilnici vztrajati na tem, da se za vsako ceno ustvari čim večji dohodek. Kakor pa se zdi, fiskalni interes tudi ne igrajo tako veliko vloge. Menda je pri Poštni hranilnici, kakor pri drugih državnih denarnih in gospodarskih institucijah, izvor vseh napak te vrste okolnost, da dobiva uprava in vodstvo nagrado v odstotkih doseženega dobička. Pri Poštni hranilnici dobiva nadzorstveni svet 1%, osebje pa 5% doseženega dobička kot nagrado.

Op. ur. Že svoječasno smo v našem listu grajali odtegljaje imetnikom čekovnih računov, danes pa prinašamo gornji članek, ki zadostno predočuje, da bi lahko Poštna hranilnica delala z manjšimi upravnimi stroški.

Kaj zanima obrtnika.

Sedlarji in jermenarji v Stuttgartu so sklenili na svojem zborovanju, naj se stremi za tem, da se bode delo v delavnici skrajšalo na 36 do 40 ur tedensko. S to uredbo bi se doseglo izboljšanje zaposlenja brezposelnih. Oni ki delajo, morajo sedaj vzdrževati tudi vse brezposelne sedlarje s svojim delom. Potem bodo pa brezposelni morali sami služiti svojo plačo. Cene izdelkom pa morajo ostati take, kakor bi se delalo še v nadalje po 48 ur na teden.

Proti šušmarjem med pericami se pritožuje združba obrtnikov za pranje, likanje in barvanje v Gradcu. Pravijo, da neobrtniki perejo s perili škodljivimi pralnimi sredstvi in nižajo cene delu tako, da redni obrtniki ne morejo dobiti ne dela in ne zaslužka.

Da se ležišča pri tečajih strojev ne pregrejejo in vžgo, se nadzoruje te tako, da se jih po barva s tako barvo, ki se spreminja s povišanjem toplote. Imamo barve, katere se spreminjajo iz svetlordeče v črno, ko temperatura narašča in postanejo zopet rdeče, ko toplota popušča. Tudi pregretje in toplota električnih žic se da na ta način nadzorovati.

Platno se pripravi, da je vodovzdorno (impregnira) s tem, če se ga namoči v milnico, ki sestoji v razmerju 15 gramov maznega mila (Schmierseife) na 1 liter deževne vode. Nato se pusti platno odcediti toliko, da je skoraj suho. Tako platno se pomoči nato v Burovo vodo (Essigsäure Tonerde), ki ima 3 stopinje Beaume. V tej vodi se naj namaka 5 minut. Ta proces naj se ponovi dva ali trikrat, kakor močno se hoče imeti impregnacijo ali prepojitje. Na 1 m² se porabi običajno $\frac{1}{2}$ l milnice in $\frac{1}{2}$ litra Burove vode. Ko je platno suho, se ga namaže s čopičem na obeh straneh z lanenim oljem ali pa s firnežem, kateremu se primeša 1% ricinovega olja.

Tiskali J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani Odgovoren L. Mikuš.

Če si dva obrtnika v konkurenci nižata cene izdelka, se jim smeji naročnik.